

Akademija primijenjenih umjetnosti
sveučilišta u Rijeci

Vidljiva i nevidljiva opasnost

Kolegij: Semiotika slike
Student: Zoe Miloš PU 1.god. dipl.
Mentor: izv.prof.dr.sc. Sanja Bojanić

U Rijeci, 17. lipnja, 2020.

Svijet nam je predstavljen kao mjesto brzih izmjena informacija, trendova, navika, ovisnosti, i ostalih „produkata“ koji na pozitivan način utječu na život čovjeka. Jedan od najbitnijih primjera je tehnologija. Čovjek je zaluden prosperitetom tehnologije iako to nužno ne znači i čovjekov prosperitet, dok u isto vrijeme udaljenost od prirode postaje priroda čovjeka. Okolina je prikrivena količinom simbola koji nas okružuju, bitnih i nebitnih, vidljivih i nevidljivih. Ono što je plasirano utječe na naše razmišljanje, želje, odabire, usmjerenje, što znači da naše razmišljanje može biti opasno, ili da ono o čemu ne razmišljamo može biti još opasnije.

Mislim da je jedan od opasnih „nevidljivih“ primjera vjetar. Vjetar je sam po sebi nevidljiv, no nevidljivim ga smatram i zbog činjenice da je kroz generacije vjetar, koji je zapravo vrlo bitan za mnoge segmente čovjekovog života, ostao zaboravljen u nekim prošlim vremenima. Vjetar je pojava čija je sila predvidiva, no ukoliko nas zatekne nespremne, snaga vjetra može biti razorna ili fatalna. Iskorištenje snage vjetra bilo je u povijesti od velikog značaja prvenstveno za razvitak pomorstva, zemljopisa, ribarstva, avijacije, ali i duhovnih aspekata čovjeka; Grci su bogovima opisivali i objašnjavali sebi vjetrove pridodajući im bitnost svrstavanjem u mitologiju, koja je u to vrijeme bila ravna religiji danas.

„Određeni redoviti vjetrovi, odnosno Zefir, Borej i Not, koji uvijek pušu u isto vrijeme u istim smjerovima, predstavljaju *poroi* morskog prostora. Oni su ti koji lađe nose s jedne obale na drugu, u određenom smjeru, preko goleme površine mora, „kao niz struju neke rijeke““²

„Kad Atena u Odiseji želi spasiti Odiseja, ona naređuje vjetrovima da usnu, veže sve putove vjetrova „*ton allon anemon keleuthous*“, s izuzetkom Boreja, koji potom obilježava jedan jedinstveni Poros. Za razliku od toga, *aporos anemos* predstavlja ili toliko snažan vjetar, da je nemoguće njime se okoristiti odnosno protiv njega se boriti, ili pak potpuni nedostatak vjetra kakav su Grci doživjeli na Aulidi, što ih je dovelo *en aporiaitou plou pollei*, odnosno u situaciju u kojoj je plovidba bila potpuno nemoguća.“³

Neki „nama bliži“ primjeri bila bi činjenica da je priobalna ili na buru „otvorena“ strana otoka Paga nenaseljena, ili da ribe neće biti na tržnici ukoliko snaga bure tokom noći nije popustila, letove otkazuju zbog vjetra, u Hreljnu, ujedno i mom mjestu stanovanja, stare kuće nemaju prozore na sjeveroistoku jer iz tog smjera puše bura.

² Lukava inteligencija u starih Grka, str.132.

³Isto, str.133.

Rad kojim nastojim prikazati nešto što je samo po sebi nevidljivo fotografija je površine mora koja pod naletima bure formira „ovčice“ ili takozvano dimljenje mora (lat. *fumarea*) koje označavaju brzinu vjetra veću od 20 čvorova na sat, dakle već opasniji oblik bure. Fotografija prikazuje more koje može poslužiti kao simbol ili način na koji možemo prikazati nešto nevidljivo. Vjetar je zaboravljen postao jedan od simbola kojima možemo ukazati na problem udaljenosti čovjeka od esencijalnih oblika života zbog svojeg oblika života koji zapravo nije dio čovjeka već dio sustava u kojem čovjek obitava, misleći da je taj sustav njegovo prirodno stanište.

Literatura: Marcel Detienne, Jean-Pierre Vernant, *Lukava inteligencija u starih Grka*, Naklada MD, Zagreb 2000.